

Κόστος της διαδικασίας - Βουλγαρία

 Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [bg](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Η παρούσα σελίδα σας προσφέρει πληροφορίες σχετικά με τα δικαστικά έξοδα στη Βουλγαρία.

Κανονιστικό πλαίσιο σχετικά με τις αμοιβές στο χώρο των νομικών επαγγελματιών

Δικηγόροι

Σύμφωνα με το **βουλγαρικό δικηγορικό νόμο** (τελευταία τροποποίηση SG 69/5.8.2008) :

Το **άρθρο 36** ορίζει τα εξής :

1. Οι δικηγόροι δικαιούνται αμοιβή για την εργασία τους.
2. Το ύψος της αμοιβής πρέπει να συμφωνείται συμβατικά μεταξύ δικηγόρου και πελάτη. Το ύψος του ποσού πρέπει να είναι δίκαιο και δικαιολογημένο, δεν πρέπει δε να υστερεί από το προβλεπόμενο για το είδος της εργασίας που αναλαμβάνεται (διάταξη του Ανώτατου Δικηγορικού Συμβουλίου).
3. Ελλείψει συμβάσεως, κατ' αίτηση του δικηγόρου ή του πελάτη, το Δικηγορικό Συμβούλιο οφείλει να ορίσει την αμοιβή (διάταξη του Ανώτατου Δικηγορικού Συμβουλίου).
4. Η αμοιβή μπορεί να ορίζεται με απόλυτους όρους και/ή ως ποσοστό ενός ποσού που είναι δυνατόν, ανάλογα με την έκβαση της διαδικασίας, να επιδικασθεί από το δικαστήριο. Αυτό αποκλείει την αμοιβή αυτού του είδους σε ποινικές υποθέσεις και σε αστικές υποθέσεις που αφορούν μη υλικό συμφέρον.

Το **άρθρο 38** ορίζει τα εξής :

1. Οι δικηγόροι μπορούν να παρέχουν δωρεάν νομική συνδρομή και συνεργασία στους εξής :
  - Δικαιούχους διατροφής
  - Πρόσωπα που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσχέρειες
  - Γονείς, φίλους ή άλλους δικηγόρους
1. Στις περιπτώσεις αυτές, εάν ο αντίδικος των αντίστοιχων διαδικασιών καταδικασθεί στην καταβολή των εξόδων, ο δικηγόρος δικαιούται αμοιβή. Το δικαστήριο πρέπει να ορίζει την αμοιβή αυτή σε ύψος που δεν υστερεί του προβλεπόμενου (στη διαταγή σύμφωνα με το άρθρο 36 παράγραφος 3) και καταδικάζει τον αντίδικο στην καταβολή της.

Οι αμοιβές διέπονται από τη διαταγή αριθ. 1 του 2004 του Ανώτατου Δικηγορικού Συμβουλίου. Οι ελάχιστες αμοιβές έχουν ως εξής :

1. Αμοιβές για παροχή συμβουλών, ενημέρωση, σύνταξη εγγράφων και συμβάσεων :

1. Καθορισμένες αμοιβές - περίπου από 10 έως 300 ευρώ
2. Ανάλογα με το υλικό συμφέρον της υπόθεσης, καθορισμένες αμοιβές (περίπου από 75 έως 350 ευρώ) + ποσοστό του υλικού συμφέροντος (από 0,1 έως 1%)
  1. Αμοιβές για αστικές και διοικητικές διαδικασίες σε ένα μόνο βαθμό :
3. Καθορισμένες αμοιβές (περίπου από 50 έως 250 ευρώ)
4. Ανάλογα με το υλικό συμφέρον της υπόθεσης, καθορισμένες αμοιβές (περίπου από 50 έως 325 ευρώ) + ποσοστό του υλικού συμφέροντος (από 2 έως 6%)
  1. Για διαδικασίες σχετικά με την **εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων**
5. ½ των αμοιβών που ορίζονται στο σημείο 2
  1. Αμοιβές για ποινικές διαδικασίες και διαδικασίες ποινικών κυρώσεων σε ένα μόνο βαθμό - καθορισμένες αμοιβές :
6. Για το προδικαστικό στάδιο περίπου 150 ευρώ
7. Για το στάδιο της δίκης - περίπου από 150 έως 900 ευρώ, ανάλογα με τη βαρύτητα της κατηγορίας
8. Σε υποθέσεις διοικητικών κυρώσεων 75 ευρώ
  1. Αμοιβές για **ειδικές διαδικασίες** (προστασία παιδιών, οικογενειακό δίκαιο, ενδοοικογενειακή βία, έκδοση και Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης κ.λπ.) :
9. Μόνο καθορισμένες αμοιβές, περίπου από 75 έως 125 ευρώ

Δικαστικοί επιμελητές

Από το 2006 οι δικαστικοί επιμελητές στη Βουλγαρία είναι είτε **ιδιωτικοί** είτε **δημόσιοι υπάλληλοι**. Οι **νόμιμες τιμές** ισχύουν και στις δύο περιπτώσεις.

1. Οι αμοιβές των **δημόσιων υπαλλήλων** ρυθμίζονται (στο τμήμα II του τιμολογίου των δημόσιων τελών που εισπράττονται από τα δικαστήρια δυνάμει του **Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας** από το 2008).
2. Οι αμοιβές των **ιδιωτικών δικαστικών επιμελητών** ρυθμίζονται (στο άρθρο 78 του νόμου περί ιδιωτικών δικαστικών επιμελητών και στο τιμολόγιο περί αμοιβών και εξόδων εκτέλεσης του νόμου περί ιδιωτικών δικαστικών επιμελητών).

Οι αμοιβές των δύο τιμολογίων είναι οι ίδιες.

Ένας ιδιωτικός δικαστικός επιμελητής χρεώνει πρόσθετη αμοιβή ίση προς το 50% της συνήθους αμοιβής για την επίδοση εγγράφων σε μη εργάσιμες ημέρες και αργίες, για την ταχυδρομική αποστολή κλήσεων και για την πραγματοποίηση αντιγράφων της προσφυγής, της κοινοποίησης και των επισυναπτόμενων εγγράφων.

Καθορισμένα έξοδα

Καθορισμένα έξοδα των αστικών διαδικασιών

Καθορισμένα έξοδα των διαδίκων αστικών διαδικασιών

Τα τέλη των αστικών διαδικασιών προβλέπονται (στο τμήμα I του τιμολογίου των δημόσιων τελών που εισπράττονται από τα δικαστήρια δυνάμει του **Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας** από το 2008), ως εξής : Τα τέλη όσον αφορά :

- αστική αγωγή, ισούνται με 4% του ύψους της αξίωσης, χωρίς να είναι χαμηλότερα από 25 ευρώ
- αγωγή αποκατάστασης ηθικής βλάβης, φθάνουν έως 4 ευρώ, χωρίς να είναι χαμηλότερα από 15 ευρώ
- υποθέσεις διαζυγίου (περιλαμβανομένου του διαζυγίου με κοινή συναίνεση), ισούνται με 2% του συνολικού μεριδίου κάθε αντιδίκου επί μια τριετία (κατά τη συμφωνία περί κατανομής των περιουσιακών στοιχείων των συζύγων και διατροφής)
- εντολή εκτέλεσης, ισούνται με 2% του υλικού συμφέροντος, χωρίς να είναι χαμηλότερα από 12,5 ευρώ
- υποθέσεις υιοθεσίας, ανέρχονται σε 12,5 ευρώ
- αίτηση μέτρων προς ασφάλιση των διεκδικούμενων περιουσιακών στοιχείων, ισούνται με 20 ευρώ
- ασφάλιση αποδεικτικών στοιχείων, ισούνται με 10 ευρώ
- υποθέσεις αφερεγγυότητας, ανέρχονται σε 25 ευρώ για ένα μόνο επιχειρηματία, 125 ευρώ για επιχείρηση

Στάδιο της αστικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβληθούν τα καθορισμένα έξοδα

Τα τέλη καταβάλλονται πριν αρχίσουν οι διαδικασίες ή εκτελεσθούν οι απαιτούμενες ενέργειες (άρθρο 76 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας).

Καθορισμένα έξοδα των ποινικών διαδικασιών

Καθορισμένα έξοδα των διαδίκων ποινικών διαδικασιών

Η κάλυψη των εξόδων και αμοιβών στις ποινικές διαδικασίες διέπεται από τον **Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας**.

Άρθρο 187 : Κάλυψη εξόδων

1. Τα έξοδα ποινικών διαδικασιών πρέπει να καλύπτονται από το ποσό που καθορίζεται στον προϋπολογισμό του αντίστοιχου οργάνου, εκτός εάν προβλέπεται άλλως από το νόμο.
2. Στις ποινικές υποθέσεις που κινούνται κατόπιν μηνύσεως, ο μηνυτής πρέπει να καταθέτει προκαταβολικά το ποσό των εξόδων. Σε περίπτωση μη κατάθεσης ο μηνυτής πρέπει να διαθέτει επτά ημέρες για να καταθέσει το ποσό.
3. Στις υποθέσεις που κινούνται κατόπιν μηνύσεως, τα έξοδα διεξαγωγής αποδείξεων κατ' αίτηση του κατηγορουμένου πρέπει να καλύπτονται από τον προϋπολογισμό του δικαστηρίου.

Τα καθορισμένα έξοδα για τις ποινικές διαδικασίες προβλέπονται (στο τιμολόγιο αριθ. 1 του νόμου περί δημόσιων τελών που εισπράττονται από τα δικαστήρια, τις εισαγγελίες, τις ανακριτικές υπηρεσίες και το Υπουργείο Δικαιοσύνης, όπως τροποποιήθηκε την τελευταία φορά το 2005) ως εξής :

- Για τις μηνύσεις που έχουν ως αποτέλεσμα ποινικές διαδικασίες ιδιωτικού χαρακτήρα - 6 ευρώ
- Για τις αστικές αξιώσεις στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών ιδιωτικού χαρακτήρα - 2,5 ευρώ
- Για τις αιτήσεις αποκατάστασης σε περίπτωση που μια υπόθεση παραμένει εκκρεμής - 3 ευρώ

Στάδιο της ποινικής διαδικασίας κατά το οποίο πρέπει να καταβληθούν τα καθορισμένα έξοδα

Τα προαναφερόμενα έξοδα πρέπει να κατατίθενται προκαταβολικά από το μηνυτή (σύμφωνα με τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας). Σε περίπτωση μη κατάθεσης ο μηνυτής πρέπει να διαθέτει επτά ημέρες για να καταθέσει το ποσό.

Καθορισμένα έξοδα των συνταγματικών διαδικασιών

Καθορισμένα έξοδα των διαδίκων συνταγματικών διαδικασιών

Δεν υπάρχουν συνταγματικές διαδικασίες στη βουλγαρική έννομη τάξη.

Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται εκ των προτέρων από τους συνηγόρους

Δικαιώματα και υποχρεώσεις των διαδίκων

Το **άρθρο 40 παράγραφος 3** του **δικηγορικού νόμου** προβλέπει ότι «οι δικηγόροι οφείλουν να ενημερώνουν δεόντως τους πελάτες τους σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους». Δεν υπάρχει ρητή υποχρέωση παροχής πληροφοριών προς τους πελάτες όσον αφορά τα προβλεπόμενα έξοδα των νομικών διαδικασιών. Ωστόσο η δικηγορική δεοντολογία συνεπάγεται σχετική υποχρέωση.

Νομικές βάσεις καθορισμού εξόδων

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα στη Βουλγαρία;

Ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο που προτίθεται να ασκήσει αγωγή ενώπιον δικαστηρίου δεν θα μπορέσει να πληροφορηθεί από πηγές προσιτές στο κοινό πόσο θα του κοστίσει αυτό, δεδομένου ότι δεν υπάρχει επίσημος ή ανεπίσημος ιστότοπος ή δημόσια αρχή που να παρέχει συνολικές πληροφορίες εν προκειμένω. Κατά συνέπεια οι πελάτες βασίζονται κυρίως στους δικηγόρους τους για τις σχετικές πληροφορίες.

Στους ακόλουθους προσιτούς στο κοινό ιστότοπους, πάντως, οι πολίτες μπορούν να βρουν τις νομικές ρυθμίσεις που διέπουν τις αμοιβές και τα έξοδα των νομικών διαδικασιών και να υπολογίσουν το κόστος κάθε διαδικασίας. Οι ιστότοποι αυτοί είναι οι εξής : [Εθνική νομοθεσία](#), ιστότοπος του [Ενώπιου Δικηγορικού Συμβουλίου](#), ιστότοπος του [Ενώπιου Δικαστικού Συμβουλίου](#) και ιστότοπος της [Εθνικής Υπηρεσίας Ευεργετήματος Πενίας](#). Όλοι αυτοί οι ιστότοποι διατίθενται προς το παρόν μόνο στη βουλγαρική γλώσσα.

Σε ποιες γλώσσες μπορώ να αποκτήσω πληροφορίες σχετικά με τις νομικές βάσεις καθορισμού εξόδων στη Βουλγαρία;

Όλοι οι ανωτέρω ιστότοποι διατίθενται προς το παρόν μόνο στη βουλγαρική γλώσσα.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τη διατησία;

Οι πληροφορίες αυτές είναι διαθέσιμες στον ιστότοπο του βουλγαρικού [Υπουργείου Δικαιοσύνης](#).

Πού μπορώ να βρω πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα;

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για το μέσο όρο της χρονικής διάρκειας των διάφορων διαδικασιών;

Στον ιστότοπο του [Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου](#), μπορείτε να βρείτε ετήσιες και εξαμηνιαίες εκθέσεις των δικαστικών δραστηριοτήτων σε όλα τα επίπεδα. Υπάρχουν πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό των υποθέσεων που περατώθηκαν εντός του τελευταίου τριμήνου, εξαμήνου, έτους, εντός της τελευταίας διετίας ή μεγαλύτερου χρονικού διαστήματος. Το τμήμα στατιστικών του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου παρέχει ανάλυση και πληροφορίες σχετικά με τη μέση διάρκεια των δικαστικών διαδικασιών σε αστικές, ποινικές και διοικητικές υποθέσεις.

Πού μπορώ να βρω πληροφορίες για το μέσο συνολικό κόστος μιας συγκεκριμένης διαδικασίας;

Δεν υπάρχουν επίσημες σχετικές πληροφορίες.

Φόρος Προστιθεμένης Αξίας

Πώς παρέχονται οι πληροφορίες αυτές; Ποιοι είναι οι εφαρμοστέοι συντελεστές;

Ο ΦΠΑ περιλαμβάνεται στα έξοδα (σύμφωνα με τα ανωτέρω τιμολόγια και ρυθμίσεις).

Ευεργέτημα πενίας

Εφαρμοστέο κατώτατο όριο εισοδήματος στον τομέα της αστικής δικαιοσύνης

Σύμφωνα με το νόμο περί ευεργετήματος πενίας, οι προϋποθέσεις για τις αστικές και ποινικές υποθέσεις είναι οι ίδιες (βλ. κατωτέρω) :

Άρθρο 22 :

- Ευεργέτημα πενίας (δυνάμει των σημείων 1 και 2 του άρθρου 21) προσφέρεται σε πρόσωπα που πληρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας των μηνιαίων παροχών κοινωνικής πρόνοιας (σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στον εκτελεστικό κανονισμό του νόμου περί κοινωνικής πρόνοιας) και σε πρόσωπα που έχουν τοποθετηθεί σε ειδικά ιδρύματα τα οποία παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες.
- Ευεργέτημα πενίας (δυνάμει των σημείων 1 και 2 του άρθρου 21) πρέπει να προσφέρεται στην οικογένεια υποδοχής, την οικογένεια ή τους φίλους και συγγενείς που αναλαμβάνουν ένα παιδί (σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στο [v](#) [όμο περί προστασίας των παιδιών](#)).
- Η απόφαση σχετικά με την ανάθεση παιδιού πρέπει να πιστοποιείται από τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Κοινωνικής Πρόνοιας ή με δικαστική απόφαση, ανάλογα με την περίπτωση. Οποιοσδήποτε δεν έχει απαιτήσει τη μηνιαία κοινωνική παροχή που δικαιούται (σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στον εκτελεστικό κανονισμό του νόμου περί κοινωνικής πρόνοιας) πρέπει να υποβάλλει στην Εθνική Υπηρεσία Ευεργετήματος Πενίας (ΕΥΕΠ) πιστοποιητικό του προϊσταμένου της Διεύθυνσης Κοινωνικής Πρόνοιας που να αναγνωρίζει ότι ο ενδιαφερόμενος πληροί τα κριτήρια επιλεξιμότητας των μηνιαίων παροχών κοινωνικής πρόνοιας.

Στις αστικές και διοικητικές υποθέσεις ισχύουν πρόσθετα κριτήρια.

Άρθρο 23 :

1. Στις αστικές και διοικητικές υποθέσεις προσφέρεται το ευεργέτημα πενίας εφόσον – βάσει των αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίζουν οι εκάστοτε αρμόδιες αρχές – το δικαστήριο αποφαίνεται ότι ο διάδικος δεν είναι σε θέση να πληρώσει για τη συνδρομή δικηγόρου. Προκειμένου να καταλήξει στο συμπέρασμα αυτό το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του :
  - Το εισόδημα του συγκεκριμένου προσώπου ή οικογένειας
  - Την περιουσιακή κατάσταση, κατά δήλωση του ενδιαφερομένου
  - Την οικογενειακή κατάσταση
  - Την κατάσταση της υγείας
  - Την κατάσταση από άποψη απασχόλησης

- Την ηλικία
- Άλλες πιστοποιημένες περιστάσεις.

Εφαρμοστέο κατώτατο όριο εισοδήματος στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τους κατηγορούμενους

Πέραν των κριτηρίων που προβλέπονται για τις ποινικές υποθέσεις (άρθρο 22 του νόμου περί ευεργετήματος πενίας, όπως περιγράφεται ανωτέρω) εφαρμόζονται τα εξής κριτήρια :

Άρθρο 23 :

1. Το σύστημα του ευεργετήματος πενίας (αναφέρεται στο σημείο 3 του άρθρου 21) καλύπτει τις περιπτώσεις κατά τις οποίες είναι υποχρεωτική η υπεράσπιση ή η εκπροσώπηση από νομικό παραστάτη.
2. Το σύστημα του ευεργετήματος πενίας πρέπει επιπλέον να καλύπτει τις περιπτώσεις κατά τις οποίες ύποπτος, κατηγορούμενος, ενεχόμενο πρόσωπο, εναγόμενος ή διάδικος σε ποινική, αστική ή διοικητική υπόθεση δεν είναι σε θέση να πληρώσει για τη συνδρομή δικηγόρου, επιθυμεί να λάβει σχετική συνδρομή και το συμφέρον της δικαιοσύνης το απαιτεί.
3. Στις ποινικές υποθέσεις η εκτίμηση αυτή πρέπει να διενεργείται από τη σχετική αρχή βάσει της περιουσιακής καταστάσεως του προσώπου/κατηγορουμένου που δεν είναι σε θέση να πληρώσει για τις υπηρεσίες δικηγόρου.

Εφαρμοστέο κατώτατο όριο εισοδήματος στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης για τα θύματα

Το εφαρμοστέο κατώτατο όριο είναι το ίδιο με τους άλλους διαδίκους των ποινικών διαδικασιών (βλ. ανωτέρω).

Άλλες προϋποθέσεις της παροχής του ευεργετήματος πενίας στα θύματα

Δεν υπάρχουν ειδικές νομικές προϋποθέσεις για τα θύματα αξιόποινων πράξεων. Εφαρμόζονται οι γενικοί κανόνες του ευεργετήματος πενίας που ισχύουν στις ποινικές υποθέσεις (άρθρα 22 και 23 του νόμου περί ευεργετήματος πενίας).

Άλλες προϋποθέσεις της παροχής του ευεργετήματος πενίας στους κατηγορούμενους

Δεν υπάρχουν ειδικές νομικές προϋποθέσεις για τους κατηγορούμενους. Εφαρμόζονται οι γενικοί κανόνες του ευεργετήματος πενίας που ισχύουν στις ποινικές υποθέσεις (άρθρα 22 και 23 του νόμου περί ευεργετήματος πενίας).

Δωρεάν δικαστικές διαδικασίες

Άρθρο 83 : Απαλλαγή από τέλη και έξοδα

1. Δεν οφείλονται δικαστικά τέλη και έξοδα :
  1. Από τους ενάγοντες - εργαζομένους, υπαλλήλους και συμμετέχοντες σε συλλογικές αγωγές που απορρέουν από νόμιμες εργασιακές σχέσεις
  2. Από τους ενάγοντες σε περίπτωση αξιώσεων διατροφής
  3. Για αγωγές που ασκούνται από εισαγγελέα
  4. Από τους ενάγοντες - για αιτήσεις αποζημίωσης που βασίζονται σε καταδικαστική απόφαση η οποία έχει τεθεί ήδη σε εφαρμογή
  5. Από τους διορισμένους ειδικούς εκπροσώπους διαδίκου του οποίου δεν είναι γνωστή η διεύθυνση.
    1. Δεν απαιτείται καταβολή τελών και εξόδων για διαδικασίες από φυσικά πρόσωπα τα οποία κατά την κρίση του δικαστηρίου δεν διαθέτουν **επαρκείς πόρους**. Κατά την εξέταση της αίτησης απαλλαγής το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του :
  6. Το εισόδημα του προσώπου και της οικογενείας του
  7. Την περιουσιακή κατάσταση, κατά δήλωση του ενδιαφερομένου
  8. Την οικογενειακή κατάσταση
  9. Την κατάσταση της υγείας
  10. Την κατάσταση από άποψη απασχόλησης
  11. Την ηλικία
  12. Άλλες σχετικές περιστάσεις.
    1. Στις περιπτώσεις των παραγράφων 1 και 2, τα έξοδα της διαδικασίας πρέπει να καλύπτονται από το ποσό που προβλέπεται στον προϋπολογισμό του δικαστηρίου.

Άρθρο 84 : Απαλλαγή σε ειδικές περιπτώσεις

Απαλλάσσονται από την καταβολή δημόσιων τελών αλλά όχι από τα δικαστικά έξοδα οι εξής :

1. Το δημόσιο και τα κρατικά όργανα, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ιδιωτικής περιουσίας του κράτους και αγωγών για οφειλές και δικαιώματα που απορρέουν από την ιδιωτική περιουσία του κράτους (τροποπ. - ΕΕ 50/08, σε ισχύ από την 1.3.2008· τροποποιήθηκε με απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου, υπόθεση αριθ. 3 του 2008 – ΕΕ 63/08)
2. Ο βουλγαρικός Ερυθρός Σταυρός
3. Η τοπική αυτοδιοίκηση, εξαιρουμένων των αγωγών για οφειλές και δικαιώματα που απορρέουν από την ιδιωτική περιουσία της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Σε ποιες περιπτώσεις πρέπει να καταβάλει ο ηττηθείς διάδικος τα έξοδα του διαδίκου που κέρδισε τη δίκη;

Αστικές υποθέσεις

Άρθρο 78 : Επιδίκαση εξόδων

1. Τα έξοδα του ενάγοντος (περιλαμβανομένων των διαδικαστικών τελών και της αμοιβής ενός δικηγόρου (εφόσον ο διάδικος διέθετε δικηγόρο)) πρέπει να καταβάλλονται από τον εναγόμενο κατ' αναλογία προς το ποσό της αξίωσης που επιδίκασε το δικαστήριο.
2. Εάν ο εναγόμενος δεν έδωσε αφορμή για την άσκηση αγωγής, τα έξοδα πρέπει να **καταβάλλονται από τον ενάγοντα**.
3. Ο **εναγόμενος** δικαιούται επίσης να απαιτήσει την καταβολή **εξόδων κατ' αναλογία προς το απορριφθέν τμήμα της αξίωσης**.
4. Ο **εναγόμενος** δικαιούται επίσης την καταβολή **εξόδων σε περίπτωση περάτωσης της αγωγής με άλλο τρόπο**.
6. Εάν η αξίωση ενός διαδίκου όσον αφορά την αμοιβή δικηγόρου είναι **πολύ υψηλή** σε σχέση με την αληθή νομική και πραγματική δυσχέρεια της υπόθεσης, το δικαστήριο μπορεί, κατ' αίτηση του αντιδίκου, να επιδικάσει χαμηλότερο ποσό, που δεν θα πρέπει όμως να είναι κατώτερο από το ελάχιστο ποσό (σύμφωνα με το άρθρο 36 του δικηγορικού νόμου).
7. Όταν την υπόθεση κερδίζει πρόσωπο που απαλλάσσεται από δημόσια τέλη ή διαδικαστικά έξοδα, ο **εναγόμενος** πρέπει να καταβάλλει όλα τα οφειλόμενα τέλη και έξοδα. Τα αντίστοιχα ποσά πρέπει να επιδικάζονται στο δικαστήριο.
8. Εάν γίνει δεκτή η αγωγή **προσώπου που χρησιμοποίησε το ευεργέτημα πενίας**, η αμοιβή που καταβλήθηκε στο δικηγόρο επιδικάζεται στην Εθνική Υπηρεσία Ευεργετήματος Πενίας, κατ' αναλογία του τμήματος της αξίωσης που έγινε δεκτό. Σε περίπτωση αποφάσεων επί αγωγών, το πρόσωπο που χρησιμοποίησε το ευεργέτημα πενίας οφείλει καταβολή εξόδων κατ' αναλογία προς το τμήμα της αξίωσης που απορρίφθηκε.
9. Στα νομικά πρόσωπα και τους επιχειρηματίες επιδικάζεται **αμοιβή δικηγόρου** ακόμη και στην περίπτωση που την υπεράσπισή τους ανέλαβε εργαζόμενος - νομικός σύμβουλος.
10. Εάν η υπόθεση περατωθεί με συμβιβασμό, **το ήμισυ των καταβληθέντων δημόσιων τελών** πρέπει να επιστρέφεται στον ενάγοντα. Τα έξοδα της διαδικασίας και του συμβιβασμού δεν επιστρέφονται, εκτός εάν έχει συμφωνηθεί άλλως.
11. Στον **παρεμβαίνοντα σε δίκη*** δεν επιδικάζονται έξοδα, αλλά πρέπει να καταβάλλει τα έξοδα που του αναλογούν για τις διαδικασίες στις οποίες συμμετέχει.
12. Σε περίπτωση συμμετοχής **εισαγγελέα** σε αγωγή, τα **έξοδα** πρέπει να επιδικάζονται στο δημόσιο ή να καταβάλλονται από το δημόσιο.

*Ο παρεμβαίνων αποτελεί ανεξάρτητο διάδικο αστικής διαδικασίας, με ειδικά δικαιώματα και καθήκοντα που διέπονται από τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Ποινικές υποθέσεις

Κώδικας Ποινικής Δικονομίας - Έξοδα και αμοιβές

Άρθρο 187 : Κάλυψη εξόδων

1. Τα έξοδα ποινικών διαδικασιών πρέπει να καλύπτονται από **τα ποσά που καθορίζονται στον προϋπολογισμό του αντίστοιχου οργάνου**, εκτός εάν προβλέπεται άλλως από το νόμο.
2. Στις **ποινικές υποθέσεις που κινούνται κατόπιν μηνύσεως**, τα έξοδα πρέπει να **κατατίθενται προκαταβολικά από το μηνυτή**. Σε περίπτωση μη κατάθεσης ο μηνυτής πρέπει να διαθέτει **επτά ημέρες** για να καταθέσει το ποσό.

3. Στις υποθέσεις που κινούνται κατόπιν μηνύσεως, τα έξοδα διεξαγωγής αποδείξεων κατ' αίτηση του κατηγορουμένου πρέπει να καλύπτονται από τον προϋπολογισμό του δικαστηρίου.

Άρθρο 188 : Προσδιορισμός των εξόδων

1. Το ύψος των εξόδων πρέπει να προσδιορίζεται από το δικαστήριο ή το όργανο που είναι αρμόδιο κατά το προδικαστικό στάδιο.
2. Η αμοιβή των μαρτύρων - εργαζομένων ή υπαλλήλων - πρέπει να προσδιορίζεται από το δικαστήριο.

Άρθρο 189 : Απόφαση για τα δικαστικά έξοδα

1. Το δικαστήριο πρέπει να αποφαινεται όσον αφορά τα έξοδα λήψης αποφάσεων.
2. Τα έξοδα μετάφρασης κατά το προδικαστικό στάδιο πρέπει να επιβαρύνουν το αρμόδιο όργανο. Τα έξοδα της δίκης επιβαρύνουν το δικαστήριο.
3. Εάν ο κατηγορούμενος κριθεί ένοχος, το δικαστήριο τον καταδικάζει σε καταβολή των δικαστικών εξόδων, στα οποία περιλαμβάνονται η αμοιβή του δικηγόρου και άλλα έξοδα για το συνήγορο που διορίζεται αυτεπαγγέλτως. Περιλαμβάνονται επίσης τα έξοδα του ιδιώτη κατηγορούμενου και της πολιτικής αγωγής, εφόσον αυτή έχει υποβάλει σχετική αίτηση. Σε περίπτωση πλειόνων κατηγορουμένων, το δικαστήριο κατανέμει τα καταβλητέα έξοδα μεταξύ τους.
4. Εάν ο κατηγορούμενος αθωωθεί ως προς ορισμένες κατηγορίες, το δικαστήριο τον καταδικάζει σε καταβολή μόνο των δικαστικών εξόδων που συνδέονται με τις κατηγορίες για τις οποίες κρίθηκε ένοχος.

Άρθρο 190 : Επιδίκηση των εξόδων

1. Εάν ο κατηγορούμενος αθωωθεί ή σε περίπτωση παύσης της ποινικής διαδικασίας, όλα τα έξοδα σε περίπτωση αυτεπαγγέλτης δίωξης εξακολουθούν να βαρύνουν το δημόσιο, ενώ τα έξοδα σε περίπτωση διαδικασίας κατόπιν μηνύσεως βαρύνουν το μηνυτή.
2. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο εκδίδει διαταγή εκτέλεσης όσον αφορά τα επιδικαζόμενα έξοδα.

Αμοιβές πραγματογνωμώνων

Ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας περιέχει ένα γενικό κανόνα για τις αμοιβές των εμπειρογνομόνων κατά τις αστικές διαδικασίες :

Άρθρο 75 : Προσδιορισμός των εξόδων

«... η αμοιβή των πραγματογνωμώνων προσδιορίζεται από το δικαστήριο, που λαμβάνει υπόψη του τις εργασίες που πραγματοποιήθηκαν και τα σχετικά έξοδα.»

Η διαταγή αριθ. 1 του 2008 για την εγγραφή, τα προσόντα και τις αμοιβές των πραγματογνωμώνων εκδόθηκε από το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο και εφαρμόζεται στις αστικές, ποινικές και διοικητικές υποθέσεις. Το άρθρο 29 ορίζει ότι οι αμοιβές των πραγματογνωμώνων πρέπει να προσδιορίζονται από τις αρχές που αναθέτουν την πραγματογνωμοσύνη, λαμβανομένων υπόψη των εξής :

1. Πολυπλοκότητα της εργασίας
2. Αρμοδιότητα και προσόντα του πραγματογνώμονα
3. Διάρκεια εκπλήρωσης της εργασίας
4. Όγκος της εργασίας
5. Αναγκαία έξοδα, λ.χ. για υλικά, αναλώσιμα, εργαλεία, εξοπλισμό κ.λπ.
6. Άλλοι όροι που επηρεάζουν την εργασία - λ.χ. εκπλήρωση προθεσμιών, υπερωρίες και εργασία κατά τη διάρκεια αργιών, κ.λπ.

Αμοιβές μεταφραστών και διερμηνέων

Αστικές υποθέσεις

Οι κανόνες για τους πραγματογνώμονες εφαρμόζονται και στους μεταφραστές - βλ. ανωτέρω.

Ποινικές υποθέσεις

Κώδικας Ποινικής Δικονομίας : Άρθρο 189(2)

Τα έξοδα μετάφρασης κατά το προδικαστικό στάδιο επιβαρύνουν το αρμόδιο όργανο, ενώ τα αντίστοιχα έξοδα της δίκης επιβαρύνουν το δικαστήριο.

Σχετικά έγγραφα

Έκθεση μελέτης της Βουλγαρίας σχετικά με τη διαφάνεια των εξόδων

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 17/12/2018